

София, декември 2015 г.

Въведение

- Ограничени ли са възможностите на публичната дипломация в ситуация, когато „твърдата сила“ е пусната в действие във все повече световни региони? Как се прави културна дипломация на малки и средни по големина държави, които си дават сметка, че трудно биха били конкурентни под натиска на суперсилите, които развиват собствени стратегии в тази област?

Тези въпроси бяха сред дискутираните на българо-корейския Форум „Публична дипломация“, организиран в началото на декември 2015 година от Държавния културен институт (ДКИ) към министъра на външните работи, Посолството на Република Корея в София. Форумът се реализира с подкрепата на Корейската фондация.

Форумът събра над 50 представители на медии, академичната общност, преподаватели по културология, Културният и Дипломатическият институт, Британски съвет - София, Национален фонд Култура, Държавния културен институт, неправителствени и творчески организации, културни институти, които работят активно с корейската страна, медии.

Д-Р ЛЮДМИЛА ДИМИТРОВА, директор на ДКИ откри форума, подчертавайки, че промените в областта на културната дипломация са много динамични и оценяваме възможността да се обмени опит с корейските партньори. Този форум е част от отбелязване на 25-та годишнина от установяване на дипломатически отношения между Република България и Република Корея. През годината бяхме свидетели на респектираща културна програма на посолството на Република Корея в София ще можем да дискутираме как с неголям екип може да се планира и преследва успехът.

Културната дипломация е част от външната политика – успехите в културния диалог между страните ни са и продължение на високия старт, даден на политическо ниво, като най-значимото събитие и посещението на президента Плевнелиев в Южна Корея през май 2015 година.

REPUBLIC OF BULGARIA
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
STATE INSTITUTE FOR CULTURE

KOREA **KF**
FOUNDATION

EMBASSY
OF THE REPUBLIC OF KOREA
IN BULGARIA

Втората причина да инициираме този форум е и десетата годишнина от създаването на ДКИ. Интересното е, че началото и края на тези десет години са два факта, които имат отношение към днешното ни събиране.

Първото обстоятелство беше приемането на България в ЕС, което изведе на дневен ред дискусиата за проекцията на националната идентичност в европейски контекст. Главен проблем беше търсенето на допирните точки между българската култура и европейска културна сцена. Това стимулира вътрешен процес на преосмисляне на европейската идентичност на българската култура..

Второто обстоятелство е началото на активната подготовка за Българското председателство на Съвета на ЕС през 2018 година. Динамиката на политическите процеси в Европа и света налагат да мислим за измененията на публичния образ на България. В последните години ЕС чрез културата търси утвърждаване на позициите си на силен играч на световната сцена. Това е предизвикателство и за нашите виждания за ролята на публичната и културната дипломация.

СВИДЕТЕЛИ СМЕ, ЧЕ ОБРАЗЪТ И РЕПУТАЦИЯТА СТАВАТ КРИТИЧНО ВАЖНИ В СЪВРЕМЕННАТА ГЕОПОЛИТИЧЕСКА СИТУАЦИЯ.

Предстои да бъдат изработени Комуникационна стратегия и културна програма и форуми като днешния със сигурност ще дадат много нови идеи.

И още едно обстоятелство - Форумът в София е подпомогнат от една от основните институции в областта на публичната дипломация - **Корейската фондация**. Възможността да се споделя опит в една от най-активните страни в областта на културната дипломация е особена привилегия за нас и искам да благодаря за ангажираността на посолството на Република Корея и неговия екип за организирането на този форум, каза г-жа Димитрова.

„Форумът Публична дипломация” е първата по рода си корейско-българска инициатива, подчерта в обръщението си **посланикът на Република Корея в София Н.ПР. ШИН МЕНГ ХО**. Той е част от програмата за отбелязване на 25-та годишнина от установяване на дипломатически отношения между двете страни. Той изказа благодарност към инициативата на Културния институт, както и за готовността на проф. Ким Теуан да вземе участие в дискусиите. Той е човек, който обединява в себе си богатия опит на практик (работил в Корейската фондация) и сега като преподавател в Националната дипломатическа академия, ангажиран и с критическото осмисляне на опита на Корея.

Очаквам този форум да бъде полезен и за двете страни, каза посланик Шин, тъй като публичната дипломация се оформя като важен инструмент. Как изграждаме стратегиите си за публичната дипломация в ерата на глобализацията и разрастващите се информационни потоци. Традиционната културна дипломация е поле на музиката, езиково обучение, публикации, контакти между медии и т.н. Но сега е много повече - в смисъл на методи, участващи партньори, съдържание и технологии. Тя е повече ориентирана към политика, дори към теми като тероризма и неразпространението на ядрени оръжия и в случая с Корея – регионалният мир и сигурност. Информационните канали и социалните медии са достъпни и влиятелни като нови участници в процеса. Това вече е голямо предизвикателство за всички страни в публичната дипломация – отделните дипломати, правителства и министерства, неправителствения сектор. „Винаги съм вярвал, че публичната дипломация е подходящ инструмент за средните сили в международното общество - каквито са България и Корея. Те трябва да се конкурират с големите си съседи и да разчитат на ограничени ресурси. Това е причината да сме заедно и днес. Ние сме естествени партньори, които трябва да си сътрудничат и в тази област, завърши обръщението си посланик Шин.

ПЪРВИ ПАНЕЛ – Културната дипломация – слънчевата страна на външната политика

Панелната дискусия се откри с представянето на **Д-Р ЛЮДМИЛА ДИМИТРОВА**, директор на Държавния културен институт.

Тема за стратегиите за културна дипломация като ключов инструмент на външната политика привлича все повече вниманието на ангажираните актьори, повод е за множество изследвания, критични анализи и дискусии около спецификата на културните презентации. Постигнатото в тази област от Държавния културен институт за последните десет години показва колко е важен е този проблем. Убедени сме, че културната дипломация има интегрално място във външнополитическата структура, каза госпожа Димитрова. Като успех

отчитаме разширяване на контекста и аудиториите, обогатени културни програми и най-важното – създаден е фокусиран интерес в програмите на дипломатическите ни мисии да бъдат организирани културни събития - самостоятелно и с партньори в страните на акредитация.

Нескромно ще е да кажа, че това е само поради усилията на ДКИ, истината е, че процеси и външни фактори също позволиха България и ДКИ да разширяват своето поле за културна дипломация. Второто, което имаше значение за ДКИ е динамиката на политическите процеси в Европа и света, които ни накараха да мислим за измененията на публичния образ на България. През последните години Европейският съюз чрез културата търси запазване на позициите си на силен играч на световната сцена. И подходящите инструменти за постигането на тези цели. Такова преосмисляне на мястото на културата във външните отношения оказва влияние и на нашето разбиране за ролята на културната дипломация. Факт е и насочването на интереса и към други региони – основно Източна Азия. Това също е повод да търсим нови очертания на темата култура и външни отношения и днешният форум с корейските ни партньори сигурно ще ни даде нови идеи в тази посока.

ПРОЦЕСИТЕ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯ ВОДЯТ ДО ПРЕОСМИСЛЯНЕ НА РОЛЯТА НА КУЛТУРАТА И ВЪНШНИТЕ ОТНОШЕНИЯ. СВИДЕТЕЛИ СМЕ НА БЪРЗОТО ИЗНОСВАНЕ НА ПОНЯТИЯ КАТО „ВИДИМОСТ”, „ИЗНОС НА КУЛТУРА”, „НАЦИОНАЛЕН БРАНД”, КОНКУРЕНТОСТ НА КУЛТУРАТА. ТОВА Е ПРОЦЕС НА ПРЕДЕФИНИРАНЕ НА КУЛТУРНАТА ДИПЛОМАЦИЯ – ОТ „МЕКАТА”, „ИНТЕЛИГЕНТНАТА СИЛА” ДО МНОГОБРОЙНИ ДЕФИНИЦИИ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ.

Появиха се нови модели и участници в процеса на културна дипломация, които не са директно контролирани от официалната публична власт. Новата публична сила - глобалното гражданско общество, кара правителствата да работят и да се съобразяват с тези нови актьори.

Дейността на ДКИ може да бъде видяна в тази връзка като една добра практика за постигане на „добавена стойност” за целите на външната политика, каза в заключение г-жа Димитрова.

ПРОФ. КИМ ТАЕУАН определи три основни въпроса за своята презентация на форума:

- Защо в XXI век публичната дипломация за всички страни стана толкова важен въпрос? Виждаме как суперсилите като САЩ и Китай, Русия са много активни на това поле. А и по-малките страни са ангажирани да отделят ресурси за прояви, които могат да се определят като публична дипломация.
- Вторият въпрос е защо за страни като Република Корея (тук можем да заменим Корея с България) като средни сили става важно да изградят свои модели за публична дипломация?
- И третият въпрос – има ли специфичен стил – корейски стил - в публичната дипломация?

Защо публичната дипломация стана толкова важна в нашия век?

Светът се променя и сме свидетели на изграждане на нов световен ред, подчерта проф. Ким. Той се отличава от норми и правила, установени от Вестфалския мирен договор от XVII век. По логиката на този договор световният ред се изгражда от основни единици - националните държави, а за да постигнат своите външнополитически цели те се нуждаят от „твърда сила“. Това е императивно – икономическа и военна сила гарантират възможност за постигане на целите

на външната политика. Вестфалският модел е йерархичен – отгоре са великите сили с военната и икономическата мощ, а по-надолу се нареждат средните и малките сили (държави).

Днес сме свидетели на излизането на сцената на огромен брой не-държавни актьори. Това са бизнес структури, неправителствени организации, дори и отделни индивиди имат силен глас в определянето на световния дневен ред. Те влияят на мнението по различни въпроси – климатичните промени, проблемът с изхранването на световното население, терористичните заплахи. Те умеят да използват социалните медии и киберпространството, могат да започнат бързо да действат заедно. Гласът им може да бъде чул и да предизвикат действие.

Има и тъмна страна на този процес – въздигането на ДАЕШ и умението да се привличат хора за неговите ужасяващи цели.

Всичко това ни показва капацитета на „меката сила“ (soft power). Можем да проследим как „меката сила“ се реализира и чрез установяване на отношения между отделните играчи на полето на публичната дипломация. В традиционното разбиране сила е „надмощие върху някого“, при „меката сила“ тези отношения се обръщат - „постигане на сила със някого“.

Като резултат – свидетели сме на един нов ред на изграждане и поддържане на отношения. Той е паралелен на йерархичната структура на отношенията в международната общност. В противовес на йерархичния ред, новият мрежов ред се гради на доверие и реципрочност, споделени ценности и норми и постоянно взаимодействие.

И това не е просто привлекателността, която дава „меката сила“ или принудата на „твърдата сила“ – става дума за нов тип взаимоотношения. Можем да говорим за силата на връзките, на

сътрудничеството, силата на взаимодействието и така до безкрай. Досега в световния ред надделяваше „твърдата сила“, но във възникващия нов световен ред, освен меката и твърдата сила се появяват нови форми на взаимодействие, което дава възможност на по-малки страни, като Корея или България, да излязат на сцената.

Не ме разбирайте неправилно, подчертава проф. Ким, не казвам, че старият ред ще изчезне, но важното е, че сме свидетели на изграждането на нов тип отношения в света, които се пораждат вътре в съществуващия модел. Сигурно още век-два те ще вървят ръка за ръка, понякога ще се сблъскват, но ще съществуват заедно. И този нов световен ред – това е полето на публичната дипломация, продължи презентацията на проф. Ким.

Публичната дипломация се отличава от традиционната поне в три измерения – субекта, средствата и крайния адресат (обекта). Комуникацията от държава към държава или правителство към правителство е конвенционалният модел на дипломацията. Но при публичната дипломация обектът вече не е държавата, а новите участници в процеса на комуникация. Това са нови участници – компании, организации, отделни индивиди. И вече работите с тях лице в лице.

ТРЕТАТА РАЗЛИКА Е В СРЕДСТВАТА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ – ТОВА НЕ СА СРЕДСТВАТА НА ТВЪРДАТА СИЛА, А НОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И РЕСУРСИТЕ НА ПУБЛИЧНАТА ДИПЛОМАЦИЯ. ТУК НАЙ-ЧЕСТО СЕ ОБРЪЩАМЕ КЪМ РЕСУРСА НА КУЛТУРАТА И НАСЛЕДСТВОТО, НАТРУПАНИ В ДЪЛГИЯ ИСТОРИЧЕСКИ ПЪТ НА НАЦИЯТА.

Но при наследството има една особеност, че историческият опит не може да се споделя просто така - той трябва да претърпи известна трансформация. Това наричам „дипломация на познанието“, да комуникираш особеностите на своята култура и обществени ценности. Можем да говорим за медии – „медийна дипломация“, за „корпоративна дипломация“, когато става дума за социални проекти на големи компании. Важни са също спортът, кулинарните традиции („гастро-дипломацията“). Възможностите да се умножават тези средства са неизчерпаеми – просто трябва иновативно да се погледне на тях и да се комбинират по най-добрия начин.

Защо публичната дипломация е важна за Република Корея? Очевидно е, че в сравнение с големите сили Корея изпитва дефицит на „твърда сила“. Но смятаме, че имаме невероятен потенциал в областта на „меката сила“. И това важи за всяка по-малка страна, в т.ч. и за България.

За Корея публичната дипломация е и възможност да се излезе от двойната зависимост от Китай и САЩ. За страната стратегическият военен съюз със САЩ е въпрос на сигурност. Заради агресивността на Северна Корея и разработваната ѝ ядрена програма.

В същото време Корея е изключително зависима от международната търговия – 90% от БВП се формира от износа. От началото на хилядолетието износът към Китай расте непрекъснато – 25% до 30% от целия износ на Южна Корея е към големия съсед.

Така че ние сме притиснати между избора да осигурим сигурността си чрез съюз със САЩ и – от друга страна, да гарантираме икономиката си чрез тесни връзки с Китай.

И трето – там където традиционната дипломация е с ограничени възможности.

Не може да се каже, че има държава, която да е завзела изцяло цялото пространство на публичната дипломация. Защо ние като средни сили не го завземем – това е много благодатно поле за изява. Знаете че великите сили са си велики и нямат нужда да обръщат толкова внимание на публичния си образ, но за нас като средни сили – това е възможност гласът ни да бъде чул на международната сцена.

Последната част от презентацията на проф. Ким беше насочена към корейската публична дипломация. Да, имаме много специфичен модел, подчерта той. Не е много далеч времето, когато започнахме активно да дискутираме тази тема – едва от две десетилетия и можем да открием пет характеристики на корейският модел.

Първо – това е **публична дипломация на средните сили**. Първият въпрос, който трябва да си зададем – каква е ролята ни на международно и регионално ниво и как да я изпълним. Да убедим някого колко сме добри? Да кажем на хората, че ще станат част от някаква водеща международна идея? Не – ние като средна сила сме посредници между напредналите икономически (или велики сили) и развиващите се страни. Някъде по средата е нашето място – и това ще е водещото в публичната дипломация на Корея. Това определя какви правила ще спазваме и какви роли ще поемем.

Ние избрахме ролята на посредници, на застъпници и медиатори. Още имаме да развиваме тази нова роля на **посредници**, но това е важно за оформянето на нашата дипломатическа роля в света.

Втора характеристика на последните две десетилетия е съревнованието, конкуренцията. Знаем, че трябва да се сравняваме и ще го прочетем във всеки учебник по икономика. И затова

трябва да открием кое е нашето **конкурентно предимство**. Корея е от страните, които са зависими от външна работна сила, от суровини и енергоизточници. Трудно е да се сравним с велики сили като САЩ, Русия, Индия, Китай, Бразилия – огромни страни, богати на материални и нематериални активи. Какво можем да направим - да открием стратегически предимства, които да ни направят конкурентни и да направим своето нововъведение. От това, което ни е дадено или да създадем нови активи.

Третата характеристика е моделът на „**разораване на почвата**“, за да можем да посеем семена. Това ще е една от най-ценните характеристики на корейската публична дипломация.

Водеща през последните 15-20 години в публичната ни дипломация е Кореиската вълна, това наричам „разораване“ на почвата. Това е модел, който се порооди от успеха на К-драмата – т.нар „сапунени опери“ и техният шумен комерсиален успех.

Това е ситуацията от 90-те до началото на настоящия век. Много успешно през първото десетилетие на века се реализираше модел на публична дипломация – наричаме я **версия 2.0 - К-поп вълната и индустрията на популярната култура**. Насърчавахме износа на продуктите на тази индустрия, развивахме я вътре в страната.

Сега дискутираме как да трансферираме натрупания опит към версия 3.0. Какво е това? Искаме **да разпространим ефекта на тази корейска вълна** – страстта към корейския бранд - и върху други сектори. В индустрията на информационните технологии, в науката, администрацията, медицината и дори козметиката.

След това вниманието се съсредоточи върху **традиционната култура** – искаме да възродим културното наследство на Корея. К-попът беше основен инструмент на корейската „мека сила“, а сега искаме да изведем на преден план наследството на нацията.

Кореиската вълна показва и много ограничения. Защото поп-сцената е насочена към комерсиалното, забавлението, а не е подходяща за целите на традиционната публична дипломация. Популярната култура не говори за национален интерес, за основните ценности на външната политика и икономическите интереси на страната, което е целта на публичната дипломация.

Освен това има елемент на ограничение в това използване на комерсиалния успех на К-поп вълната. Нещо като „затлъстяване“ в поп-традицията. Животът на класическото изкуство и култура се измерва в столетия, докато поп-културата живее в рамките на няколко години. И ако „меката сила“ на Корея стъпва само на поп-културата, не можем да си гарантираме успех за следващите 30-50 години.

Трябва да развием други алтернативни ресурси за нашата „мека сила“. И тук подчертавам – най-важно е да сме **креативни**.

И стигаме до трета точка от моята презентация, казва проф. Ким. Корея работи върху това, което наричам **ДИПЛОМАЦИЯ ПОЗНАНИЕТО**. Да разработим увеличаване на познанието като основен ресурс на нашата публична дипломатия. Да, корейската вълна през последните 15

години разораваше почвата на публичната дипломатия, но някой трябва да хвърли семената. Проф. Ким представи накратко програмата, която министерството на външните работи развива през последното десетилетие DEEP (Development Experience Exchange Program) и KSP (Knowledge Sharing Programme - Министерство на

стратегията и финансите). Това са програми за обмен на знание – споделяме опит за изключителния икономически успех на страната – т.нар. „Чудото на река Хан“. Корея е единствената страна, която от получател на помощи за развитие се превърна в донор за по-малко от 40 години. Историята на този икономически успех е съпроводена с политическа демократизация. Корея може да се похвали с много консолидирана демократическа система на управление. И това съчетание може да бъде трансформирано в привлекателен проект за развиващите се страни. През последните десет години в Югоизточна и Централна Азия и Африка много успешно споделяме опита си в развитието. Области като „Електронно правителство“, електронна сигурност, развитие на човешките ресурси, аграрни реформи – това е нашето предимство. Този списък може да се продължи – иновации, творчество, нововъведения – смятаме, че това са новите основи на публичната дипломатия на Корея.

Последното – но не и по важност – публичната дипломатия трябва да е базирана на **партньорството**.

През последните 60 години след Втората световна война се развиват няколко модела на водене на публична дипломатия. Първият е базиран на монологичността. Изпращаш на послание, но не си готов да чуеш какво ще ти отговорят. Моделът на едностранната

комуникация– еднополюсна (unilateral) - това е моделът на „Гласът на Америка” от времето на Студената война. Но с напредването на технологиите това вече е остарял модел и се пренасяме в реалността на диалога и обмен на информация и познание. Вече нямаме монологичност, а естествен диалог и обмен на информация.

От диалога трябва да стигнем до **сътрудничеството**. Примерът от нашия регион е съвместния проект между Корея, Китай и Япония от 2013 година – **Годишен форум на културната дипломация**. Това е форум за обмен на интелектуални идеи и рефлексия. Но и създаване на съответните полезни програми – например журналистически обмен.

Това са най-общо характеристиките на корейската публична дипломация през последните две десетилетия – завърши проф. Ким. Няма да ви препоръчам да следвате един или друг модел. Трябва да се следва собствен модел. Вие сте отговорни да изработите собствен стил на публична дипломация.

КУЛТУРНИЯТ ОБМЕН ДА БЪДЕ БАЗИРАН НА РЕЦИПРОЧНОСТ. ПУБЛИЧНАТА ДИПЛОМАЦИЯ ТРЯБВА ДА СЕ ОПИРА НА ДИАЛОГА. АКО СТЕ МОНОЛОГИЧНИ ЩЕ СРЕЩНЕТЕ МНОГО СИЛНА СЪПРОТИВА.

В **последвалата дискусия** към професор Ким бяха зададени въпроси, свързани с особеностите на възприятието на публичната дипломация на Корея вътре в страната. Доколко развитието на мултикултурализма способства за успешното прилагане на стратегията? По какъв начин се осигурява подкрепа от общността за провежданите политики?

Да, корейското общество е вече мултикултурно, отговори проф. Ким. Преди се приемахме като етнически монолитна нация. Мултикултурни семейства са вече често срещани. Имаме много имигранти като работници от Югоизточна Азия, Китай и Средна Азия. Броят на чуждестранните студенти също е голям – поне 60 хиляди са китайските студенти. В допълнение – Корея е застаряваща страна и нямаме друга алтернатива, освен да увеличаваме мултикултурализма. И затова се опитваме на институционално равнище и като обществено отношение да променяме нещата в тази посока, защото това е начин да спечели обществото.

Второто, което трябва да се каже : Корейската вълна се радваше на успех в Китай и Япония, но тъмната страна на процеса е избухването на антикорейски настроения и демонстрации. Ето какво се случва, ако посланието е базирано само на комерсиална основа - ще предизвикаме подозренията в културен империализъм. Работих пет години в Корейската фондация и задачата ни беше да намерим модел за „входящ поток“ от нашите чужди партньори. Основахме Глобален културен център – в друга сграда, не за промоция на корейска култура, а за чужда култура, чужда традиция. И имаме много неправителствени организации, които представят чужда култура. Кметството на Сеул също има специално пространство, което е запълнено с представяне на чужда култура. Ние (корейското общество, правителство) вече

осъзнаваме колко е важно да разбираме и приемаме промяната към разширен интеркултурен диалог. Налага го процесът на глобализация.

Зададен беше въпросът няма ли опасност привличането на неправителствения сектор в стратегиите за публична дипломация да разруши кохерентността на посланието. Целите на публичните власти и визията на неправителствения сектор могат силно да се различават – нещо, което е често наблюдавана практика в България, когато се дискутира имиджа на страната.

Разбра се, че има възможност за противоречия и известна конкуренция, отговори проф. Ким. Но няколко неща могат да бъдат направени. Да се осигурят канали за координация на ефективността от реализирането на програмите. Колкото до съдържанието - не е необходимо да говорим в един глас. Координацията

трябва да се осигури между министерствата – култура и външни работи, спорт и образование, търговия. Вътре в самото гражданско общество е необходимо да се насърчи координация, която да повиши ефективността – много организации вършат своята работа, но се дублират и това сваля ефективността. Да се търси ефективност, а не унифициране и контрол.

Второто ми послание – нека да се чуват различни гласове, дори и да са в противоречие. Споменахме темата за имиджа на страната. Кой обаче прави имиджа на България – вие ли? Не, самата нация прави своя имидж. Дори и да настоявате колко сме прекрасни, **имиджът вече е изграден** и той се поддържа от това, което циркулира в международната общност, в информацията за вашата страна. Съдията е международната общност и тя си изковава определена представа. Там трябва да се съсредоточи усилието.

Да вземем правителството – то е тук за определен срок и има определен политически интереси. И често има сблъсък с вижданията на гражданското общество. Понякога политиките на различните правителства са противоположни, а визиите на неправителствения сектор са по-устойчиви. Затова разминаването във визиите може да бъде полезно за реализирането на обща стратегия за публична дипломация. В крайна сметка получателите на това послание ще преценят, кое е вярното послание и на кое да вярват.

ВТОРИ ПАНЕЛ – Конкументните предимства в глобалната картина

Програмата на Публичния форум продължи с представянето на **културната програма на посолството на Република Корея в София**. Г-ЖА ХАН СУДЖИН представи основните проекти, като подчерта, че водеща е идеята да се съчетае разпространението на познание за Корея, да се насърчи колаборацията с местни организации и въвличане на корейските граждани в България.

Първата линия е това, което нарекохме „Дипломация на познанието“ каза г-жа Хан. В нея влизат културни проекти, също и образование, спорт, туризъм. Направихме усилие да представим и **традиционната култура** с представянето на корейските занаяти. Бях изненадана в каква степен запалихме интереса към традиционната култура на страната, сред хората, които вече познават корейската електроника или К-поп и К-драма. 13 майстори-занаятчици също участваха в представянето – избрани от Съвета за нематериалното културно наследство. Имахме възможност да представим две артистични групи, които показаха традиционна и съвременна култура. Както и две представяния на корейски изпълнители в областта на класическата европейска музика.

Туризмът също е част от content-based презентациите (на борсата във Велико Търново през пролетта и с помощта на Корейския туристически офис в Истанбул). Към спорта е насочен турнирът по таекуондо за наградата на посланика.

В спомената програма на Министерство на стратегията и финансите – KSP

(Knowledge Sharing Programme) посолството работи в България в областта на информационните технологии и земеделие. Чрез програмите на корейското Министерство на образованието се подкрепя Институтът „Седжонг“, функциониращ в Софийския университет. А Корейският кър работи от март 2015 в Столична библиотека с подкрепата на Посолството.

Образование и иновации са дискутирани на Българо-корейски форум, посветен на реформите в образованието с участието на бивш министър на образованието на Корея.

Посланикът на Корея е участник в бизнес-форуми на регионално равнище. Към дейността на посолството в областта на публичната дипломация е да се разпространява информация за позицията на страната по горещи теми от международен интерес. Филмовите презентации са един от начините да се насочва вниманието към темата за обединението на страната.

Визитите в Корея са част от *networking diplomacy*. Те са насочени към лидерите на обществено мнение, оказва се и подкрепа за неправителствени организации, които развиват свои проекти в областта на корейско-българските връзки – например Мулти-култи или Дома арт.

Доцент Андроника МАРТОНОВА, която води този панел, подчерта като важна страна на културната програма на посолството усилието да се излезе извън столицата и ефективно да се комуникира корейската култура.

Да, за масовото съзнание Източна Азия е трудно отличима в културно отношение. Но аз виждам как моите студенти разпознават региона през т.нар. *халю* – Корейската вълна, подчерта г-жа Мартонова. Комиксът, песните и филмът са привлекателни за тях. Дори бих казала, че Корея става вратата да открият особеностите на културата на региона. България като малка страна има същият проблем да бъде разпозната на голямата карта – как да отличиш българската специфика от общата представа за балканското.

Това, което направи Корея през последните две десетилетия е огромен скок – да заяви пред света собствената си културна идентичност. Този процес на излизане от рамките на националния пазар започна всъщност от самата национална политика. Като киновец, каза г-жа Мартонова, ще ви дам един пример в тази област. В края на 80-те законът за киното в Корея промени радикално ситуацията и производството на корейски филми и начинът им на разпространение в страната. Така се роди и Корейската вълна във филмовата индустрия. Това е важно като извод и за българското кино, което страда от липсата на количество, което да даде качество.

Трябва да отчетем и добрата реакция да се работи с български организации от неправителствения сектор, които имаха амбицията да представят корейска култура. Eastern Spirit сами започнаха да организират срещи и лекции за корейска култура. Дома Арт Фест направи през 2013 г. за пръв път Фестивал на съвременната корейска култура, представяйки в София артисти художници, като например Йозмит. Неговите перформанси утвърдиха представата, че могат да се търсят и пространства за култура – така се роди идеята за Фабрика 126 като нов арт-център в София. Това беше едно упражнение как се промотира различна култура по нестандартен начин.

ТЕЗИ ПРОЕКТИ ДАДОХА РАЗЛИЧНА ГЛЕДНА ТОЧКА, КОЯТО Е ВАЖНА ЗА РАЗБИРАНЕТО НА ПЪСТРАТА ПАЛИТРА НА КУЛТУРАТА НА КОРЕЯ. ЗАЩОТО ТЯ Е С МНОГО ЛИЦА И ИМАХМЕ ВЪЗМОЖНОСТ ДА РАЗШИРЯВАМЕ КРЪГА НА ПОЗНАНИЕТО СИ.

Смятам, че и популярните жанрове са важни – те са витални, адаптират се бързо, усещат вкуса и желанието на публиката. И ето какво виждаме – покрай един сериал на историческа тематика – се разпалва интерес към корейската култура като цяло.

Това е важно да са отворени много врати да откриваме различността си и това, което ни сближава.

Г-жа ЛЮБОВ КОСТОВА, директор на Британския съвет в София, подчерта, че я радва интересът към източните култури в България. Самата аз съм родена в мултикултурно семейство - майка, идваща от Русия, родена съм в Африка, завършила съм икономика в София, а в момента работя за основната организация в областта на културата и образованието на Обединеното кралство, каза г-жа Костова. С колегите си от Британския съвет често спорим кои са нашите аудитории, какво привлича хората към британската култура. Да гледат филм? Да видят изложба или да учат език? С колегите си от другите европейски културни институти пък се убеждаваме, че не сме конкуренти, а сме изправени пред нова ситуация, в която интересът към руски, китайски, японски, корейски език и дори хинди е нова реалност. Но си мисля, че това е добре за обществата ни. Защото **поражда доверие**. Радва ме навлизането на знанието за източната култура в България, защото има достатъчно изследвания, че мултикултурната компетентност дава много предимства. Това не просто означава представители на различни култури да живеят съвместно, а и оставя отворена вратата за следващи идващи. Казвам го защото работя за организация, която е призната за най-добрият пример за „мека сила“. Гуруто на теорията за „меката сила“ Джоузеф Най – казва че това не е нещо ново. Тя е изобретена още през 30-те от британското правителство със създаването на Британския съвет. „Меката сила“, казва Най - е способността на държавите да създават приятели и да влияят на хората не чрез военна мощ, а чрез най-привлекателните си активи – култура, образование, език и ценности.

Връщайки се към 1934 година трябва да си дадем сметка, че тогава Обединеното кралство е в много тежка ситуация – възходът на национализма в Европа, установяването на власт на нацистите в Германия и италианският фашизъм свиват пазарните възможности на страната.

Тогава е станало ясно, че трябва да се установява **доверие в света**. И че това не става за една нощ, но в средносрочна перспектива това ще се отрази и на търговския обмен на страната.

Започва се с обмен, с осигуряване на възможността учени, студенти, професионалисти в различни сектори, лидери на общественото мнение да се срещнат, да обменят идеи и този процес да се създава доверие и разбирателство. Доверието е най-големият ресурс и дори възстановява икономическия и търговски интерес към Обединеното кралство .

Публичната дипломация, културната дипломация работят стабилно в дългосрочна перспектива.

Друго, за което харесвам в работата си в Британския съвет: три основни линии са в портфолиото му от 1934 година и не са се променили – **език, култура, образование**. Те трябва през годините да се миксират и да варират, така че публиката да разбере нашето послание.

През 2016 ще работим върху Шекспир. Готови сме за кампания „Шекспир е жив“. Преди казахме, че Шекспир не е наш приоритет – новата култура, поп-културата са основният ни инструмент. Но преди три години попитахме какво мислят за съвременните културни икони на Великобритания – и отговорът беше – на първо място Шекспир, следван от кралица Елизабет II и Дейвид Бекъм. Чудесно е, че човек починал преди 400 години продължава да е икона. Чрез Шекспир ще говорим отново за култура, образование и език.

Културните отношения на Великобритания са много важна страна от нейната външна политика. Затова сме и третата страна в света по „мека сила“. Британският съвет работи в 110 страни по света. Приоритетни страни са Афганистан, Ирак и Сирия, където войната продължава. След атентатите в Париж през ноември 2015 г. се запитахме – защо не можахме да предотвратим това. И стигнахме до важен извод: „Можеш ли да си представиш какво щеше да бъде светът без тези 70 години на усилие в областта на културата и културния диалог?“.

Какво правим в Британския съвет? Първото условие да развиваме „меката сила“ е да градим мрежа от влиятелни хора, от млади отдадени хора, които са познати публично и правят първи стъпки в отношенията с Великобритания. Организираме форуми, за да дискутираме големите проблеми на света. Един от всеки седем световни лидери в днешно време е получил образование във Великобритания. 20 милиона души са участвали в програми на Британския съвет. И още 500 милиона чрез социалните медии и други медии.

Днес дискутираме корейската публична дипломация. Ако погледнем в широк ъгъл – очевиден е феноменът на **изгряващата звезда на азиатската култура в Европа**. Смятам, че това е възможност да отворим сетивата си за нови гласове.

Да споменем и EUNIC – мрежа на европейските културни институти и културни секции към дипломатическите служби по света. Тя е създадена преди 10 години, 34 са основни организации, а по страните – обединени в т.нар. клъстър. 28 са в Европа, а 94 са общо по

света. Това е най-добрият пример, че Европа се отвори за реалността да търсиш трети страни-партньори, които са извън стария континент. Андроника Мартонова спомена успеха на Институт „Седжонг“ в София, който в съседство с мощния Институт „Конфуций“ (добавете традиционния в България интерес към японската култура), успява да привлече вниманието към езика и културата на Корея. Отговорът как става това е прост, подчерта г-жа Костова –

ОСНОВНАТА ЦЕННОСТ НА ЕВРОПА Е УВАЖЕНИЕТО КЪМ МНОГОЕЗИЧИЕТО И МУЛТИЛИНГВИЗМА. ЕВРОПЕЙСКИТЕ И ДРУГИТЕ КУЛТУРНИ ИНСТИТУТИ НАПРАВИХА МНОГО – МАКАР БЪЛГАРИНЪТ ДА НЕ СЕ НУЖДАЕ ОТ ОСОБЕНО НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕРЕСА КЪМ ЧУЖДИ КУЛТУРИ - ДА СЕ УВЕЛИЧИ ПОТОКЪТ НА ИНФОРМАЦИЯ, ЧУВСТВИТЕЛНОСТТА КЪМ ЧУЖДАТА КУЛТУРА.

В ЗАКЛЮЧИТЕЛНАТА ДИСКУСИЯ бяха поставени въпроси към стратегията за промоция на корейската култура в други централно-европейски страни. Доброто познаване на корейските технологии е отправна точка за по-активна презентация, отговори **г-жа Хан Суджин**. За Корея това са ключови пазари и полагаме усилия в развитието на публичната дипломация. В Европа и програмите са по-разнообразни, отколкото на американския континент, където има голяма корейска диаспора и акцентът е върху поддържането на езиковата компетентност.

Любов Костова добави, че Европа очевидно е в центъра на вниманието на Корея – 58 са вече корейските центрове на Стария континент.

Проф. Ким Таеуан коментира представянето на работата на Британския съвет, което ни връща въпроса за един специфичен европейски стил в публичната дипломация. Можем дори да дефинираме типичните британски, френски и немски подход, каза той. Наричам го модела на „ядрените централи“. Това е строго организирана система, която включва външнополитическите служби, културните институти – Британски съвет, Гьоте Институт и Френски институт, които се допълват от медийните централи – БиБиСи, Дойче веле и Франс Интернационал. В случая с Великобритания имаме и референцията към имперското минало. За Франция това важи в по-малка степен, още по-малко за Германия. Но това дава определено езиково и културно „конкурентно предимство“ на техните публични дипломации.

От другата страна са възникващите пазари на по-малки страни – като Корея, например. Те нямат преимуществото на познат език и култура. Затова и толкова усилия са необходими да превърнеш културното им наследство в актив на публичната дипломация. Ако се вгледате в начина, по който промотират културата си в САЩ страни като Китай и Япония – ще разберете

какво предимство е огромната пазарна ниша на езиковата диаспора. Корея и другите по-малки страни имат незначителен дял от този пазар на езика и културата. Съответно това ограничава възможностите на публичната им дипломация. За тези страни е особено важно да намерят своето конкурентно предимство.

Второто, което искам да кажа е, че когато говорим за културата като основа на публичната дипломация – трябва да помним, че тя се базира на **ценностите**. Културата е хибрид от начин на мислене, история, хранене дори. Но поставим ли акцентът само върху културата – ще стигнем до това, което ни тревожи днес – възходът и привлекателността на Даеш/Ислямска държава. Там ще видим тази атрактивност на предмодерна идентичност, религия, сектантски битки, племенни вражди. Това са фундаментални ценности, които не оставят пространство за различни култури. В това крайно съперничество не остава място за компромис и обмяна.

Даеш е крайният пример, но какво да кажем за Китай и неговата версия на публична дипломация. Това е страна която също има уникални ценности, базирани на това, което наричаме Средно царство. Но те в същността си са в противоречие със западните ценности на индивидуализма, правата на човека и демократичните структури. Друг пример е възходът на Русия и ангажираността ѝ в регионални конфликти. Русия сега демонстрира една нова увереност и можем да проследим как страната инвестира в „мека сила“, опирайки се на фундаменталните ценности на руската православна църква. Тази формулировка е много различна от западните ценности. Когато говорим за публичната дипломация трябва да следим и за този фундаменталния сблъсък на ценности и цивилизации – не само в политиката, но и на терена на „меката сила“.

В заключение **Д-Р ЛЮДМИЛА ДИМИТ-РОВА, директор на ДКИ** благодари на участниците в живата дискусия и на основния корейски лектор – проф.Ким. Този форум беше интензивно навлизане в опита на Корея в областта на

публичната и културната дипломация, каза тя. Много идеи и проблеми бяха очертани. Смятам ги за важни за дефинирането на стратегиите в културната дипломация в рязко променящи се условия. Културата доминира в публичната дипломация и трябва да се намерят и другите страни на уравнението - партньорите, начините на изграждане на доверие, стратегически послания и избрана роля в света. Моето убеждение е, че през културната дипломация могат да бъдат проверявани много от „настройките“ на външните отношения и това я прави толкова важна част от комуникацията на страни като нашите.